

Asia: VN/5492/2024

Valtioneuvoston asetus rakentamisen suunnittelutehtävien ja työnjohtotehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä sekä tehtävissä edellytettävistä koulutuksista

1 Luku Yleiset säännökset

Kommentit pykään 1 Soveltamisala

Yleistä

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry. kiittää mahdollisuudesta lausua asetuksen sisällöstä sen valmisteluvaiheessa ja haluaa nostaa aluksi esiin yleisiä asioita suunnittelu- ja työnjohtokohteiden vaativuudesta sekä suunnittelijoiden ja työnjohtajien kelpoisuudesta.

Ensinnäkin kyseisen asetuksen antaminen on erittäin tarpeellista. Asetuksen soveltamisessa perustelumuiistiolla tulee olemaan ilmeisen merkittävä rooli, sillä muistiossa esitetyt esimerkit tulevat vaikuttamaan hyväksymispäätöksiin ja tulkintojen muodostumiseen. Tästä syystä perustelumuiiston sanamuodoilla on asiassa suuri merkitys, vaikka kyse on vain muistiosta.

Yhdistyksen käsityksen mukaan asetuksen tavoitteena on ollut ainakin pääpiirteissään säilyttää alalla vakiintuneet vaativuusluokkien rajat ja tulkinnat, erityisesti topten-verkoston vuosien varrella yhteistyössä laatimat tulkinnat ja vaatimustaso. Yhdistys haluaa lausunnossaan nostaa esiin muutaman poikkeaman näistä vakiintuneista tulkinnoista. Nostot on esitetty aina kyseisen suunnittelutehtävän kohdalla.

RTY haluaa kiinnittää yleisellä tasolla huomiota siihen, että suunnittelijan/työnjohtajan pätevyys ja kelpoisuus ovat kaksi eri asiaa jo rakentamislain 83 §:n perusteella. Perustelumuiistiassa (s. 5) kirjoitetaan hieman harhaanjohtavasti, että pätevyyden osoittavalla sertifikaatilla voitaisiin osoittaa kelpoisuus suunnittelutehtävään. Tämä ei ole mahdollista nykyisen eikä uuden rakentamislain

mukaan. Kelpoisuudella tarkoitetaan sitä, onko tietyn pätevyystason omaava henkilö kelpoinen toimimaan suunnittelijana kyseisessä rakentamishankkeessa. Kelpoisuus on siten tarkemmin määritelty ja arvioitavissa kuin yleinen suunnittelupätevyys.

On tärkeää, että rakennusvalvonnat voivat jatkossakin arvioida ja todeta hankekohtaisesti henkilön kelpoisuuden tiettyyn suunnittelutehtävään (rakentamislaki 85 §). Rakentamislaisissa todetaan, että ”vaativassa, erittäin vaativassa ja poikkeuksellisen vaativassa tehtävässä rakennusvalvontaviranomainen voi lisäksi ottaa huomioon hankkeen erityispiirteet arvioidessaan suunnittelijan kelpoisuutta tehtävään”. Fisen tai jonkin muun laitoksen myöntämä pätevyystodistus ei jatkossakaan siten ole riittävä osoitus kelpoisuuden toteutumisesta.

Tässä yhteydessä RTY haluaa myös todeta, että asetusluonnoksen vaikutusarvioinnissa esitetty arvio hallinnollisen taakan vähenemisestä on yliarvioitu. Todistusten läpikäynti ei aiemminkaan ole aiheuttanut merkittävää hallinnosta taakkaa. Positiivista toki on, että todistuksia ei jatkossa enää rakennusvalvonnoista tarvitse tarkastella mutta hallinnollisen taakan keventymiseen sillä ei ole niin suurta vaikutusta, mitä asetusluonnoksessa annetaan ymmärtää. Sen sijaan tärkeämpi arviointi koskee aina hankkeen vaativuutta sekä suunnittelijoiden kelpoisuuden, ei pelkästään pätevyyden, arviointia.

Voimassa olevassa maankäyttö- ja rakentamislaisissa on erittäin vaativia suunnittelu- ja työnjohtotehtäviä koskeva siirtymäsäännös, joka mahdollistaa ennen kelpoisuusvaatimusten muutosta erittäin vaativiin suunnittelu- tai työnjohtotehtäviin hyväksytyjen henkilöiden toimimisen myös säännösmuutoksen jälkeen vastaavissa kohteissa. Hyväksytyssä rakentamislaisissa tai ns. korjaussarjassa asiaa ei ole huomioitu. Tällaisenaan kelpoisuusvaatimuksia koskeva sääntely rajaa esimerkiksi kokeneet rakennusarkkitehdit rakentamislain erittäin vaativien suunnittelutehtävien ulkopuolelle mikä ei liene sääntelyn tarkoitus.

Rakentamislain 85 §:n mukaan rakennusvalvontaviranomaisen on tarkistettava, että sille ilmoitetulla suunnittelijalla on todistuksella osoitettu 82 ja 83 §:n mukainen pätevyys kyseiseen tavanomaiseen, vaativaan, erittäin vaativaan tai poikkeuksellisen vaativaan tehtävään. Toistaiseksi ei ole tiedossa, mikä taho ja millä aikataululla todistuksia myöntää. Lisäksi kelpoisuuksia koskevan RakL 195 §:n siirtymäsäännöksen mukaan kelpoisuusvaatimukset täyttävänä suunnittelijana ja työnjohtajana pidetään myös henkilöä, jolla on tämän lain voimaan tullessa rakennusvalvontaviranomaisen vastaaviin tehtäviin antama hyväksyntä ja jolla voidaan näin katsoa olevan tehtävän vaatimat edellytykset.

Tarkoituksena lienee, että maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen hyväksynnän saanut suunnittelija tai työnjohtaja säilyvät kelpoisina vain siinä kunnassa ja sillä vaatimustasolla, johon kunnan rakennusvalvonta on heidät kelpoisiksi todennut (Martinkauppi, Rakentamislaki s. 818–820). RTY ry. esittää huolensa aikataulun suhteen; mikäli vuoden vaihteen jälkeen edellytetyt todistuksia ei ole

saatavilla, riittääkö eri kunnissa kaikkiin hankkeisiin siirtymäsäännöksen perusteella hyväksyttäviä suunnittelijoita tai työnjohtajia?

Asetusluonnoksen soveltamisalasta

RTY:n näkemyksen mukaan on hyvä, että asetusluonnokseen on nostettu uusia suunnittelualoja aikaisempaan sääntelyyn verrattuna. Olisi kuitenkin hyvä lisätä luetteloon myös palotekninen suunnittelu, joka on merkittävässä roolissa erityisesti tavanomaista suuremmissa suunnittelukohteissa.

Asetusta tullaan luonnoksen mukaan soveltamaan ainoastaan rakennusten suunnitteluun ja työnjohtotehtäviin. Kuitenkin myös muut rakentamiskohteet kuin rakennukset saattavat edellyttää rakentamislupaa. Myös rakentamiskohteiden suunnittelijoilta ja työnjohtajilta edellytettävä koulutus pitää määritellä asetuksessa. Asetusluonnoksen sanamuodoksi pitää muuttaa ”Tässä asetuksessa säädetään uuden rakennuksen tai rakentamiskohteen rakentamista ja rakennuksen tai rakentamiskohteen korjaus- ja muutostyötä...”

Suunnittelutehtävien vaativuuden arvioinnissa ei millään tavalla huomioida rakennussuojelua yhtenä vaativuustekijänä. Kuitenkin suunnittelutehtävä on todellisuudessa sitä vaativampi, mitä enemmän kohteessa on suojeluarvoja. Rakentamislain myötä rakentamislupaa edellytetään suojellun rakennuksen korjaus- ja muutostyössä vain silloin, kun korjataan tai muutetaan rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle. Asia on syytä huomioida myös asetuksessa ja edellyttää täsmennystä kaikkiin suunnittelutehtäviin.

Myöskään kellarin tai ullakon olemassaoloa ei huomioida asetusluonnoksessa missään kohdassa suunnittelu- tai työnjohtotehtävän vaativuutta kasvattavana asiana. Kuitenkin erityisesti maanalainen rakenne selkeästi lisää suunnittelutehtävän vaativuutta. Ullakko taas tuo yhden ylimääräisen tason rakenteeseen. Ullakko ei ole suunnittelullisesti normaalia kerrosta vaativampi mutta pitää ottaa huomioon vaativuuden arvioinnissa.

2 Luku Rakennussuunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 2

On hyvä, että asetuksen tasolle on tuotu erittäin vaativa suunnittelutehtävä vaativan ja poikkeuksellisen vaativan suunnittelutehtävän väliin. Menettely on ollut laajalti käytössä valtakunnallisesti (ns. vaativa +), joten on hyvä, että toimintamalli tuodaan asetuksen tasolle. Perustelumuiotissa on kuitenkin asiaa koskeva virhe (s. 4). Kyseisen kohdan mukaan poikkeuksellisen vaativaan luokkaan siirrettäisiin vain kaikkein vaativimmat ”erittäin vaativaan luokkaan aiemmin kuuluneet tehtävät”. Tosiasiassa nykyisessä laissa ei ole virallisesti erittäin

vaativaa luokkaa lainkaan. Sen sijaan poikkeuksellisen vaativa luokka on jo nykyisessä lainsäädännössä. Sanamuotoa kannattaa korjata, jotta jo lähtökohdiltaan tulkinnanvaraiseen asiaan ei muodostuisi sanamuotojen epätarkkuuksien vuoksi vielä enemmän tulkinnanvaraisuutta.

Rakennussuojelu on mainittu suunnittelutehtävän vaativuuden arvioinnissa huomioon otettavana tekijänä ainoastaan poikkeuksellisen vaativassa suunnittelutehtävässä. Tästä seuraa, että rakennussuunnittelutehtävä on poikkeuksellisen vaativa aina, kun operoidaan suojellussa ympäristössä. Tästä taas seuraa ensinnäkin aivan tarpeettoman tiukkoja vaatimuksia suunnittelijoiden kelpoisuudelle ja toisekseen suhteellisuusperiaatteen vastaisia tilanteita käytännössä. Tällainen sääntely johtaa tilanteeseen, jossa 29 m² suuruisen rakennuksen saa tehdä suojeltuun ympäristöön ilman rakentamislupaa mutta 31 m²:n suuruisen rakennuksen suunnitteleminen samaan paikkaan edellyttää poikkeuksellisen vaativan rakennussuunnittelun kelpoisuuden omaavaa suunnittelijaa.

Eri kunnissa ja kaupungeissa on valtakunnallisesti tarkasteltuna vaihteleva määrä asemakaavassa suojeltua ympäristöä. Joka tapauksessa on aivan tarpeetonta edellyttää kaikkia tällaisia alueita koskeviin rakennushankkeisiin aina poikkeuksellisen vaativan tason täyttävää suunnittelijaa. Sen sijaan suojeltua ympäristöä koskeva arviointikriteeri kannattaa lisätä sekä vaativaan että erittäin vaativaan kohteeseen, jotta myös näiden vaativuusluokkien suunnittelijat voivat tarvittaessa suunnitella myös suojeltuun ympäristöön sijoittuvia pienempiä kohteita ja niiden muutostöitä.

3 Luku Kantavien rakenteiden suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 3

Kantavien rakenteiden suunnittelutehtävien arviointikriteereissä on eniten poikkeamaa nykyiseen, vakiintuneeseen käytäntöön verrattuna, eikä perustelumuihiosta ilmene, onko tämä ollut asetusvalmistelussa myös tarkoitus.

Asetusluonnoksen 8 §:n mukaan kantavien rakenteiden suunnittelutehtävä on tavanomainen, jos suunniteltava rakennus on yksi- tai kaksikerroksinen ja kooltaan pienehkö, rakennuksen kantavat rakenteet ovat teknisiltä ja toiminnallisilta vaatimuksiltaan yksinkertaiset ja suunnittelussa voidaan käyttää yleisiä suunnitteluohjeita ja vakiintuneita ratkaisuja. Perustelumuihiosta mukaan esimerkiksi vapaa-ajan rakennuksen kantavien rakenteiden suunnittelutehtävä, jossa on tavanomaiset pientalon rakenteet, tai pienehkö maatalous- tai varastorakennus, jonka jänneväli on enintään kuusi metriä ja kerrosala enintään 300 neliömetriä, olisi tavanomainen suunnittelutehtävä.

Suunnittelutehtävien vaativuusluokittelun perimmäinen tarkoitus on luonnollisesti varmistaa rakennettavien kohteiden turvallisuus, terveellisyys ja elinympäristön viihtyisyys. Kuitenkin tärkeää on myös edesauttaa rakentamisasioiden sujuvaa etenemistä ja turvata mahdollisuudet elinkeinon harjoittamiseen.

Rakennustarkastusyhdistys RTY:n näkemyksen mukaan tavanomaisen rakennesuunnittelutehtävän laajuus voitaisiin pitää ennallaan (YM/601/2015). Näin ollen käytettäessä tehdasvalmisteisia rakenneosia, jänneväli voisi olla suurempi kuin kuusi metriä, kuitenkin enintään 10 metriä. Tavanomaisessa pientalorakentamisessa tyypillinen ratkaisu on esivalmistetut puuristikot tai betoniset ontelolaatat. Vastaavan rakennesuunnittelijan tehtävänä on antaa tuotevalmistajalle oikeat lähtötiedot (mitat, tukipinnat, kuormitus) ja varsinaisen rakenteellisen mitoituksen laatii tuotevalmistaja.

Asetusluonnoksen 9 §:n mukaan kantavien rakenteiden suunnittelutehtävä on vaativa, jos suunniteltavassa rakennuksessa on enemmän kuin kaksi kerrosta tai rakennus on muuten kooltaan suuri taikka kantavien rakenteiden on täytettävä korkeat tekniset tai toiminnalliset vaatimukset suunniteltavan rakennuksen koon, kuormien tai muun ominaisuuden vuoksi. Perustelumuistion mukaan kantavien ja jäykistävien rakenteiden suunnittelutehtävä on vaativa kaikissa kohteissa, joissa on 3–12 kerrostasoa kellarikerrokset mukaan lukien. Poikkeuksena ovat puurakenteiset rakennukset, joissa kantavien rakennusten suunnittelu katsotaan vaativaksi, jos puurakenteisia kerroksia on 3–8. Edelleen suunnittelutehtävä voi olla vaativa myös, kun suunnitellaan kantavat rakenteet 1–2-kerroksiseen rakennukseen, joka on kerrosalaltaan suuri (vähintään 300 neliömetriä), tai jänneväli on kohtalaisen suuri (6–25 metriä) tai joka on huomattavan korkea.

Asiassa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että kantavien rakenteiden vaativuus kasvaa jännemitan myötä eksponentiaalisesti, ei lineaarisesti. Rakenteiden rasitukset kasvavat suhteessa jänteen neliöön ja taipuma kolmanteen potenssiin. Myös rakenneosan stabiliteetin hallinta edellyttää riittävää kokemusta. Tästä syystä RTY:n näkemyksen mukaan vaativan kantavien rakenteiden suunnittelutehtävän osalta kantavien rakenteiden jännemitoista esitettyä rajausta (6–25 m) tulee tiukentaa. Perustelumuistiot olisi syytä tarkentaa siten, että vaativa kantavien rakenteiden suunnittelutehtävä käsittää alle 15 metriä olevat jännemitat ja käytettäessä tehdasvalmisteisia rakenneosia alle 18 metrin jännemitat. Tällöin asetus olisi linjassa nykyisin laajasti sovelletun TopTen-tulkintakortin (120 f 02 C) kanssa.

Myös erittäin vaativan kantavien rakenteiden suunnittelutehtävän rajausta olisi syytä muuttaa. Perustelumuistion mukaan erittäin vaativia kantavien rakenteiden suunnittelutehtäviä voivat olla esimerkiksi rakennus, jossa on 12–16 kerrosta kellarikerrokset mukaan lukien; rakennus, jossa on yli 9 puurakenteista kerrosta; jänneväliltään yli 25 metrin rakenneosat tai rakennus, jonka jonkin kerroksen kerroskorkeus on poikkeuksellisen korkea.

RTY:n näkemyksen mukaan erittäin vaativassa kantavien rakenteiden suunnittelutehtävässä rakenneosien jännemitat on syytä rajata 25 metriin ja tämän ylittävät kohteet poikkeuksellisen vaativaan kantavien rakenteiden suunnitteluluokkaan. Ehdotus vastaisi voimassa olevan TopTen-tulkintakortin (120 f 02 C) vaativa+ suunnittelutehtävuokkaa, jonka mukaisesti vaativa+ luokan rakenneosien jänneväli voi olla 15–25 metriä ja tehdasvalmisteisten rakenneosien jänneväli 18–25 metriä.

RTY:n käsityksen mukaan erittäin vaativan suunnittelutehtäväluokan lisäämisen tarkoituksena on nimenomaan ollut vastata TopTen-käytännössä muodostunutta vaativa+ -luokkaa. Tällöin olisi järkevää, jos myös vaativuusluokan sisältö vastaisi nykyisin vakiintunutta käytäntöä.

4 Luku Pohjarakenteiden ja kalliorakenteiden suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 4

-

5 Luku Ilmanvaihdon suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 5

Nykysääntelyyn verrattuna on hyvä tarkennus, että ilmanvaihdon toimintaperiaatteen pysyessä samana, muutos on tavanomainen suunnittelutehtävä. Myös suojeluarvoihin liittyvien näkökohtien maininta perustelumuiustiossa on hyvä tarkennus.

6 Luku Kiinteistön vesi- ja viemäri-laitteiston suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 6

-

7 Luku Rakennusfysikaalisten suunnittelutehtävien ja kosteusvaurion korjaustyön suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 7

-

8 Luku Akustiikan suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 8

Akustiikka on nykyisessä rakennussuunnittelussa entistä merkittävämmässä osassa ja tästä syystä on hyvä, että asetukseen lisätään määrittelyt akustiikan suunnittelutehtävien vaativuudesta. Aiheesta olisi kuitenkin hyvä saada esimerkkejä perustelumuiustioon, koska akustiikan suunnittelutehtävien arvioiminen on vielä nykyisellään melko vierasta suurelle osalle rakennusvalvontoja.

9 Luku Maisemarakentamisen suunnittelutehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 9

Asetusluonnoksesta ei ilmene, minkälaista maisemasuunnittelua maisemarakentamisen suunnittelutehtävällä on tarkoitus säännellä. Sovelletaanko tätä lukua esimerkiksi maisematyöluvanvaraisen louhinnan suunnitteluun vai ylipäätään mihin tahansa maanrakennustöiden suunnitteluun? Soveltamisala kaipaa tämän luvun osalta tarkennusta.

Maisemarakentamisen suunnittelutehtävä on määritelty erittäin vaativaksi heti, jos kohteessa on luontoarvoja. Luontoarvojen määrittelyä olisi syytä täsmentää, koska hyvin useilla rakennuspaikoilla on ”luontoarvoja”. Tämän lisäksi kunnissa on valtakunnallisesti paljon luonnonsuojelukohteita, jolloin maisemarakentamisen suunnittelu nousee heti erittäin vaativaan luokkaan. Jos luontoarvot mainitaan ainoastaan erittäin vaativassa ja poikkeuksellisen vaativassa (merkittävät luontoarvot) suunnitteluluokassa, ei suunnittelutehtävää voi arvioida esimerkiksi vaativaan luokkaan. Tältä osin suunnittelijoiden kelpoisuudessa tapahtuu luonnoksen mukaan merkittävä kiristys käytännössä.

10 Luku Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 10

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry. ilmaisee jälleen huolensa siitä, että tavanomaisessa työnjohtotehtävässä ei jatkossa edellytetä koulutuksen lisäksi lainkaan kokemusta. Tämä asettaa suuria odotuksia koulutuksen uudistamiselle siten, että vastavalmistuneilla työnjohtajilla on myös tosiasiaa riittävä osaaminen valvoa rakennustyön suorittamista erityisesti tilanteessa, jossa rakennustyön suorittajien suurin intressi on tehdä rakennustyöt mahdollisimman nopeasti siirtyäkseen seuraavalle työmaalle.

Tavanomaisessa työnjohtotehtävässä ei nykyisen käytännön mukaan voi esiintyä kellaria lainkaan vaan kellarillinen pientalo on ollut tähän saakka vaativa työnjohtokohde. Tämä vakiintunut käytäntö on toimiva, eikä sitä ole syytä muuttaa etenkään tilanteessa, jossa tavanomaisen tason työnjohtajalta ei tulla edellyttämään lainkaan kokemusta.

11 Luku Kvv-työnjohtajan työnjohtotehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 11

-

12 Luku Iv-työnjohtajan työnjohtotehtävien vaativuus

Kommentit lukuun 12

-

13 Luku Suunnittelutehtävässä edellytettävä koulutus

Kommentit lukuun 13

-

14 Luku Voimaantulo

Kommentit pykälään 55 Voimaantulo

-

LIITTEET

Kommentit liitteeseen 1, Koulutusvaatimukset rakennussuunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 2, Koulutusvaatimukset kantavien rakenteiden suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 3, Koulutusvaatimukset pohjarakenteiden suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 4, Koulutusvaatimukset kalliorakenteiden suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 5, Koulutusvaatimukset ilmanvaihdon suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 6, Koulutusvaatimukset kiinteistön vesi- ja viemärlaitteiston suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 7, Rakennusfysikaalisten suunnittelutehtävien koulutusvaatimukset

-

Kommentit liitteeseen 8, Koulutusvaatimukset kosteusvaurion korjaustyön suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 9, Koulutusvaatimukset akustiikan suunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 10, Koulutusvaatimukset maisemarakennussuunnittelutehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 11, Koulutusvaatimukset vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 12, Koulutusvaatimukset kvv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä

-

Kommentit liitteeseen 13, Koulutusvaatimukset iv-työnjohtajan työnjohtotehtävissä

-

PERUSTELUMUISTIO

Pitäisikö puu-, betoni- ja teräsrakenteille olla sama vaativuus vai onko puurakentamista tarpeen säädellä tiukemmin?

-

Mitä konkreettisia esimerkkejä ehdottaisitte perustelumuistion seuraaviin kohtiin:

19 § Erittäin vaativa ilmanvaihdon suunnittelutehtävä

24 § Erittäin vaativa kiinteistön vesi- ja viemäri-laitteiston suunnittelutehtävä

32 § Erittäin vaativa akustiikan suunnittelutehtävä

41 § vastaavan työnjohtajan erittäin vaativa työnjohtotehtävä

-

Muut kommentit perustelumuistioon

-

Keravuori Sara
Rakennustarkastusyhdistys RTY ry - Leena Salmelainen, RTY:n
varapuheenjohtaja